

Raadsinformatiebrief¹

Onderwerp Woonzorgopgave 2024 - 2026
Portefeuillehouder H. v.d. Laan
Portefeuille Zorg en Ouderenbeleid & Wonen

Aan de leden van de gemeenteraad Zaanstad,

Inleiding

Met deze raadsinformatiebrief delen wij de uitvoeringsagenda woonzorgopgave 2024-2026 die door het college is vastgesteld.

Vanuit het [Programma 'Een thuis voor iedereen'](#) | [Rapport | Rijksoverheid.nl](#) van het rijk komt de opdracht de huidige woonzorgopgave uit te breiden. Het programma is gericht op verschillende aandachtsgroepen en gaat over voldoende betaalbare en geschikte woningen voor allerlei groepen, met de juiste zorg, ondersteuning en begeleiding en een evenwichtige verdeling over gemeenten. Bovendien wordt door het rijk een aantal nieuwe groepen als urgent benoemd.

Visie op het snijvlak van wonen en zorg is terug te vinden in meerdere vastgestelde documenten: Visie op wonen, metselen aan het Zaanse Mozaïek², Strategische agenda rond ouder worden³ en de visie op gezondheid⁴.

Met deze raadsinformatiebrief delen wij de aanpak om grip te krijgen op deze opgave.

Toelichting

Voor steeds meer mensen is het moeilijk (passende) woonruimte te vinden.

De krapte op de woningmarkt is nog meer voelbaar voor mensen in een kwetsbare situatie die op zoek zijn naar betaalbare woonruimte. Zij zijn afhankelijk van zorg /begeleiding of moeten hun leven (opnieuw) opbouwen. Denk aan mensen die zelfstandig gaan wonen na verblijf in een instelling, dak- en thuisloze mensen, ouderen met een zorgvraag, studenten en arbeidsmigranten. Deze groepen behoren tot de aandachtsgroepen op de woningmarkt. Zij zoeken vaak naar dezelfde betaalbare woningen die schaars zijn. Woningen waar ook reguliere woningzoekenden naar op zoek zijn.

Een deel van deze groepen heeft tijdelijk of structureel zorg en/of ondersteuning nodig.

Een groot deel wil of kan niet verhuizen naar waar zorg geboden kan worden. Zij blijven thuis wonen en krijgen ambulante zorg. Een andere groep heeft juist intensieve zorg in een instelling afgerond en is toe aan zelfstandig wonen. Maar of het zelfstandig (blijven) wonen ook slaagt, hangt af van de mate waarin mensen ondersteund worden. Waar de een aanpassingen in de woning nodig heeft, is er voor de ander een dagelijkse structurering nodig

¹ Op deze raadsinformatiebrief volgt geen actie van de Agendacommissie. Wanneer u een onderwerp hieruit wilt bespreken dan kunt u dit doen door een raadsinstrument in te zetten. Bijvoorbeeld een rondvraag (primair gericht aan het college van B&W of een agenda-initiatief (primair gericht aan de collega fracties)). Vermeld altijd in het raadsinstrument: wat u wilt bespreken inclusief een korte concrete toelichting.

² [Metselen aan het Zaanse Mozaïek - Actualisatie woonvisie 2024 | Lokale wet- en regelgeving \(overheid.nl\)](#) [Uitvoeringsagenda Wonen 2024-2028 - informatie | Lokale wet- en regelgeving \(overheid.nl\)](#)

³ <https://zaanstad.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/19a6793a-2a14-4ca6-994a-b17e9059b1d4?documentId=2a447410-da9d-4bcc-b915-ea43b7c243fa&agendaltemId=255c3db0-2960-4e72-a02d-8ba0bc6a3bf9>

⁴ <https://zaanstad.bestuurlijkeinformatie.nl/Agenda/Document/97df69d5-5ab1-4d6a-aa31-74ff1507f617?documentId=2b225475-dd55-491c-85f3-ae53a16e1892&agendaltemId=c0b4c2aa-dee2-42d4-baa6-bf424221ff34>

of ondersteuning van de mantelzorg. Dit vraagt om een grotere variatie in woonvormen en arrangementen aan zorg en/of ondersteuning.

Een goed evenwicht van verschillende bewoners in een wijk is belangrijk

Dat steeds meer mensen met een zorg- of ondersteuningsbehoefte wonen in een gewone straat, heeft invloed op de buurt. Om naast mensen te wonen die begeleiding nodig hebben om zich staande te houden, heeft soms een impact. Vooral de groei van geclusterde kleinschalige woongemeenschappen is voelbaar. Een goede balans is belangrijk; tussen mensen die hulp nodig hebben en hulp kunnen geven, tussen mensen die tijdelijk in de buurt wonen en mensen die er hun hele leven al wonen, tussen mensen met verschillende normen en waarden en tussen mensen met verschillende levensstijlen en leefritmes.

De druk op wonen en zorg wordt in de aankomende jaren alleen maar groter

De groep ouderen wordt steeds groter terwijl ook de gemiddelde leeftijd stijgt; een dubbele vergrijzing. Ouderen op hoge leeftijd hebben vaker meerdere aandoeningen. In de afgelopen jaren zien we het gebruik van de jeugdzorg en de basis-ggz sterk toenemen. Het aantal alleenstaanden groeit. Een andere belangrijke trend is de extramuralisering; grote 24uurs verblijfsinstellingen worden afgebouwd en daarvoor komen kleinschalige woonvormen in de wijk terug. Wonen en zorg worden zo veel mogelijk gescheiden.

Dit heeft effect op de woningvoorraad. Mede omdat mensen langer thuis wonen en ook zorginstellingen panden gebruiken om kleinschalig (tijdelijk) wonen te organiseren, komen er minder huizen vrij voor mensen die een woning zoeken om (opnieuw) te starten. Ook moeten meer huizen geschikt zijn om zorg in te kunnen ontvangen.

Ander dilemma is de krapte op de arbeidsmarkt van zorgpersoneel. Zelfs als de arbeidsdeelname sterk zou stijgen, dan nog kan bij de verwachte kleinere omvang van de beroepsbevolking in 2040, waarschijnlijk niet worden voldaan aan de toenemende arbeidsvraag voor de zorg. Dit maakt, volgens de wetenschappelijke raad voor regeringsbeleid, de personele houdbaarheid tot een nog urgenter probleem dan de betaalbaarheid van de zorg.

Dit vraagstuk is niet vanuit één beleidsdomein op te lossen.

Het vergt samenhang tussen verschillende visies, voornemens en activiteiten op verschillende leefgebieden, die elkaar als communicerende vaten versterken. Daarom een Woonzorgagenda 2024 - 2026, waarin activiteiten en projecten vanuit vooral opgaven verstedelijking, gezondheid en kansengelijkheid in samenhang worden aangestuurd en gemonitord.

Zaanstad stelde in 2020 de eerste woonzorgopgave op, om te zorgen voor voldoende woonruimte en woonvormen met zorg en/of ondersteuning. Deze opdracht heeft een zichtbare plek gekregen in de gebiedsontwikkeling en tweederde van de opgave is in plannen opgenomen⁵. Op dit moment wordt gezamenlijk gewerkt aan een regionale woonzorganalyse Zaanstreek- Waterland. Voor het einde van het jaar willen we deze opbrengst koppelen aan de Zaanse prognoses in bijlage 4 om de concrete woonopgave te herijken.

De woonzorgopgave 2024-2026 is breder opgezet. We kijken naar meer aandachtsgroepen op de woningmarkt en onderzoeken hoe we zorg en begeleiding beter integraal kunnen organiseren en hoe we beter bestaand vastgoed kunnen benutten.

Financiële en Juridische consequenties

Alle projecten sluiten aan bij reguliere plannen en zijn in de (sub)opgaven verwerkt.

⁵ <https://zaanstad.bestuurlijkeinformatie.nl/Reports/Document/09b7f72b-469a-45ac-b593-209d0e30d413?documentId=cd78df9a-9dea-4e0c-86ec-b0bfb35f51f1>

Geheimhouding op grond van de Gemeentewet
Openbaar

Aanpak/uitvoering

De opgave waar we voor staan is complex omdat er oplossingen gezocht moeten worden terwijl er op verschillende terreinen schaarste is. Het strekt zich uit over verschillende beleidsdomeinen met verschillen financieringsstromen, wet- en regelgeving, netwerken en culturen. We zien de uitdaging die op ons afkomt en hebben daar nog geen klip en klaar antwoord op of weten nog niet hoe we oplossingen vanuit ander gemeenten kunnen organiseren in Zaanstad.

We kiezen ervoor om vanuit zes focuslocaties snel aan de slag te gaan, om vanuit de praktijk te onderzoeken wat er mogelijk en noodzakelijk is. Als we tegen belemmeringen aanlopen worden oplossingen gezocht. We zetten kleine stappen vooruit door ons te richten op doorbraak bij hindernissen in systemen en regelgeving. Door te oefenen en te experimenteren met zaken soms anders aan te pakken en anders samen te werken. Daarbij is het belangrijk om elkaar beter te leren begrijpen, te ontdekken wat verschillen en belangen zijn van domeinen, betrokkenen en ketenpartners om zo beter kansen te benutten. Bij alles wat we leren stellen we ons de vraag of het raadzaam en mogelijk is om beleid te veranderen en/of dit stadsbreed toe te passen of te organiseren. Heeft Zaanstad er zelf invloed op; dan stellen we een advies op ter (interne) besluitvorming. Hebben wij er geen invloed op; zorgen we ervoor dat we vanuit praktijkervaringen onze stem laten horen bij andere overheden.

We werken hierbij samen met woningcorporaties, zorg- en opvanginstellingen en andere organisaties vanuit verschillende uitvoeringsketens, sociaal wijkteams, jeugdteams, jongerenloket, welzijnsorganisaties, informele/vrijwilligers zorg- en welzijnsnetwerken, andere vertegenwoordigers zoals huurders en verschillende interne afdelingen. Mogelijk worden hier nog andere partijen aan toegevoegd.

Naast het leren en ontwikkelen vanuit de zes focuslocaties, zijn een aantal projecten gestart om de basis beter op orde te krijgen.

De projecten waar aan gewerkt gaat worden zijn:

	Project	Pagina in bijlage Woonzorgopgave
1.	Woonlabels: herdefiniëren t.b.v. de woonruimte verdeling	13
2.	Regeling Complexgewijze Aanpassingen Toegankelijkheid structureel invoeren	13
3	Nieuwbouw kleinschalige woonvoorziening jongvolwassen VG (Stichting Goed wonen) monitoren en faciliteren	15
4.	Opstellen businesscase Kleinschalig wonen GGZ (regionaal project)	16
5.	Verbetering toegang en ondersteuning (dreigend) daklozen	16
6.	ETHOS daklozentelling: in beeld krijgen zgn. bankslapers e.a. om inzicht te krijgen in de volledige behoefte en t.b.v. preventie om erger te voorkomen.	17
7.	Verkrijgen van inzicht en overzicht van panden waarin zorgaanbieders zijn gevestigd, m.n. de zorgaanbieders die niet door Zaanstad zijn gecontracteerd.	17
8.	Thuis voor Noordje (regionaal project jeugdzorg)	17
9.	Zes focuslocaties 1. Toekomstbestendig Westerwating 2. Wooncirkel Wormerveer 3. Nieuw Saenden in Zaandam West 4. Dementievriendelijk Westzaan; Lambert Melisz	18 (v.a. 21)

	5. Nieuw in Kogerveld: Jonker Juffer 6. Digitale community is Parkzicht (koog aan de Zaan)	
10.	65+ verhuisregeling	18
11.	Procesinrichting om woonkansen voor aandachtsgroepen beter te benutten en te sturen op vestiging/ontstaan woonvoorzieningen aandachtsgroepen	18
12.	Uitstroommogelijkheden vergroten voor mensen uit een 24uurs verblijfsinstelling	19
13.	Verhuur bij een hospita faciliteren	20
14.	'Anders Rekenen': een samenwerking met IPW en gemeente Amsterdam om te onderzoeken hoe budgetten anders ingezet kunnen worden en/of hoe budgetten elkaar beter kunnen versterken	23

Projecten zijn grotendeels gestart of gaan nog starten in 2024.

Betreft

Actieve informatievoorziening.

Bijgaande stukken

Woonzorgopgave 2024 – 2026 8655026
Bijlage 1 Rijksbeleid en opdrachten 8655026
Bijlage 2 Achterliggende visies 8655026
Bijlage 3 Woonzorgprognoses t/m 2024 8655026

Hoogachtend,

burgemeester en wethouders van Zaanstad,

Drs. J. Hamming, burgemeester

Drs. G. Blom, gemeentesecretaris

Transactiebewijs iBabs digitale handtekening